

מיתוס של אהבה

ד. סגל

רגשות-יסוד אכן מסייעים לנו בתהליך קבלת החלטות באופן ישיר אבל מאחר שאין ה"אהבה" רגש-יסוד אלא עמדה אפקטיבית (פארא-רגש) עלינו לבחון ביתר דקדוק ומודעות מהם אותם מרכיבים של עמדה זו ובייחוד, מהם רגשות היסוד בחוויה או בעמדה זו. אז נגלה שאכן אין "אהבה" אחת זהה לאחרת. נסו לשאול את עצמכם מה אתם מרגישים כשאתם אומרים "אני אוהב". מהם הרגשות הספציפיים שאתם חווים בזמן "אהבתכם"? תגלו שרגשות-יסוד המבנים "אהבה" מסוימת כגון; להיטות, יראה, נחמה, רחמים, אינס אלו שמבנים "אהבה" אחרת כגון; תקווה, חרדה, עליזות.

ברור ששילוב הרגשות הראשון לא אמור להנחותנו לבחירה דומה לזו של השילוב השני. משמעות נוספת היא שלא רק ש"אהבה" אינה "אהבה" אלא שהעמדה האפקטיבית ה"אוהבת" כלפי אובייקט כלשהו אינה בהכרח חוויה יציבה והחלטית לאורך זמן.

מאחר שמרכיבי העמדה האפקטיבית (כוונות, אמונות, ציפיות, רגשות) משתנים לאורך זמן כך גם תשתנה עמדתו האפקטיבית כלומר, חוויותינו אל מול האובייקט או האירוע המדובר. למעשה, הרגשות הם יסוד מאוד משמעותי בחיינו אם כי זהו יסוד מאוד לא יציב. ייתכן שעצם ההזדקקות שלנו לממד של יציבות בחיינו גורמת לכך שאנו משליכים על חוויות ה"אהבה" את הצורך החזק הזה ביציבות ו/או מצפים שאכן "נאהב" כפי ש"אהבנו". אין זה מפליא אם כן, שכאשר אנו מגלים שאין אהבת היום כאהבת אתמול אצלנו או כלפינו אנו חשים במצוקה. אולם, המשמעות המיידית שבהבדל אינה בהכרח בכך שאכן איננו אוהבים היום את שאהבנו בעבר אלא שיתכן ומדובר ב"חוויה" אחרת כלומר ב"אהבה" אחרת. ❑

אנו עוסקים ב"אהבה" באופן די כפייתי. כל אחד מאתנו משתמש במילה "אהבה" באופן יומי במצבים רבים ובהקשרים רבים כך שנראה שאין המילה ייחודית לשום תחום בחיינו. אולי אפילו איבדה המילה ממשמעותה ומעוצמתה בשל שימוש גורף זה ולא נתפלא לגלות הרמת גבה צינית לנוכח השמעתה ברבים.

הצלחנו כל כך להרחיב ולהכליל את המילה עד כך שאנו משתמשים בה להצדיק התנהגות חריגה הפוגעת בנו או בזולת, או להסביר התנהגות כזאת. מכך אנו למדים שמדובר במעין מושג-על שביכולתו באמת לייצג את כל טווח האיקויות שבחוויות רגשיות שונות, חיוביות ושליליות, או שאולי איננו ממשגיגים כראוי את מה שהמילה "אהבה" אמורה לייצג ולכן עושים בה שימוש שגוי.

האם ייתכן אם כן שאין למילה או למושג תוקף? בעיקרון אנו נוטים לקטלג את חוויית ה"אהבה" כחיובית, מהנה, מענגת, מספקת, רצויה וכד'. כיצד, אם כן, נסביר את "ייסורי האהבה" בהם התנסו כולנו? אולי לא קיימת החוויה הזו שאנו קוראים לה "אהבה" ואשר ניתן להכלילה בצורה החיובית שתוארה.

שאלה זו מובילה אותי לבדיקה של אחד המיתוסים הבעייתיים בתחום ה"אהבה". מיתוס המשואה: "אהבה" = רגש.

כאן טוען אני שלא מדובר ברגש, לפחות לא באופן שאנו ממשגיגים רגש. אומנם, המילה "אהבה" מתארת חוויה טעונת רגשות אך מדויק יותר להגדירה כעמדה רגשית/ריגושית (affective attitude). ככזו, אין היא רגש-יסוד טהור וברור אלא מבוססת על מערכת מורכבת של ציפיות, אמונות, כוונות וכן, גם רגשות-יסוד. אם נבין ונקבל תזה זו, נוכל לוותר על השימוש בחוויות להן אנו קוראים "אהבה" כבסיס מרכזי ואיתן בקבלת החלטות שונות כשאנו מנהלים את חיינו, ואף נפסיק להתבלבל לגבי משמעויותיהן של חוויות "אהבה" שונות (ניתוח של האם הן טובות לנו או לא).

אנו נוטים להחליט ולבחור אובייקטים על בסיס חווית האהבה. מעניין לראות כיצד "אני אוהב" משמעו "אני רוצה" "אני חייב" "כדאי לי" "נכון לי" "אני בורח" וכד'.